

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in tožile v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 147.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 27. decembra 1940

Cena posamezni številki 150

Objavljanje zakonskih predpisov

Skoraj vsaka uredba — sedaj imamo namreč namesto zakonov samo uredbе z zakonsko močjo — se končuje s stereotipnim stavkom: Ta uredba stopi v veljavo z dnem njene objave v »Službenih novinah«.

Dokler so se izdajali zakoni, ki so se predebatirali v skupščini in nato tudi v senatu in ki so bili sprejeti šele po tretjem čitanju, je bila javnost navadno zadostno informirana o novem zakonu in ta je zato tudi lahko takoj stopil v veljavo. Poleg tega pa so včasih važnejši zakoni imeli vedno tudi prehodne določbe, da se je pustilo nekaj časa, da se more pripraviti vse potrebno za izvajanje zakona.

Sedaj je vsa naša zakonodaja v znaku naglice. Komaj da se katera uredba podpiše od ministrov, že se tudi objavi in že tudi stopi v veljavo, pa čeprav je tako ...

pomanjkljiva, kakor je bila n. pr. uredba o kontroli izvoza lesa. Ta uredba je čez noč predpisala za izvoz lesa nova potrdila, ki jih pa še nihče ni izdajal. Posledica tega je bila, da je nova uredba, ki naj bi napravila red v lesnem izvozu, napravila ravno nasprotno največji nered. Ves njen učinek je bil prav za prav ta, kakor da se je glasila glavna določba uredbe: vsak izvoz lesa je prepovedan.

Kadar pa se izdajajo uredbе s tako neoprostljivo naglico, je tem bolj potrebno, da je nekaj časa med objavo uredbe in njenim uveljavljanjem. V tem času je mogoče vsaj glavne napake uredbe popraviti, da bo vsaj kolikor toliko izvedljiva. Bo ozirom na prakso, ki vlada danes in po kateri se niti v najbolj kočljivih gospodarskih stvareh ne zaslišijo gospodarske organizacije, žal ni mogoče pričakovati, da bodo nove uredbе res v vsakem oziru dobre. Nasprotno je treba kar računati z njihovimi napakami. Zato pa je tudi tem bolj potrebno, da vse te uredbе ne stopijo kar takoj v veljavo.

To pa morajo zlasti gospodarski ljudje zahtevati še iz drugega razloga. Vse sedanje uredbе posegajo vedno bolj globoko v gospodarsko življenje. Morale bi biti zaradi tega še prav posebno premišljeno sestavljene, ker morejo sicer povzročiti v gospodarstvu silno škodo.

Poleg tega pa vsebujejo te uredbе tudi predpise za gospodarske ljudi in podjetja, ki jih morajo ti takoj začeti izvajati. Dostikrat se nalagajo na ta način podjetjem dolžnosti, ki jih ta tudi pri najbolj volji ne morejo pravočasno izvršiti, ker je bilo sploh čisto nemogoče, da bi za te predpise pravočasno zvedeli. »Službene novine« pridejo gospodarskim ljudem v Sloveniji tudi šele dva in tri dni po njih izidu v roke, gospodarski ljudje pa bi že morali ta dva ali tri dni izvrševati neko dolžnost. To je čisto nemogoča praksa in ljudje imajo pravico zahtevati, da ne nastajajo zanje nobene dolžnosti vsaj tako dolgo, dokler niso mogli dobiti »Službenih novin« v roke.

Se bolje in pravičneje pa bi bilo, da bi vsaka nova uredba veljala za vsako banovino šele takrat, kadar jo objavi službeni list do-

tične banovine. Zakaj pa imamo službene liste?

In še na neko pomanjkljivost uradnih objav je treba opozoriti. Gre namreč za izjave. Ti se objavljajo vedno le v srbsčini. V zadnjem času, ko se objavljajo razne gospodarske uredbе, povzročajo ti izjave velike težave. Tako n. pr. imamo v slovenščini dve besedi za srbsko: koža. Koža pomeni v srbsčini kožo in usnje. Če je torej objavljen v originalu le srbski izraz, nastaja nejasnost. Zato bi bilo po-

trebno, da se vsaj v oklepaju dodaja pri vseh imenih predmetov tudi slovenski izraz, da ne bo nejasnosti. Posebno sedaj, ko gre za kontrolo cen za najraznovrstnejše predmete, je nujno, da so ti predmeti pravilno označeni. Samo strokovnjaki morejo včasih prav uganiti, kateri predmet je mišljen, a še oni se morejo zmotiti.

Ta zahteva je tem bolj upravičena, ker sploh nimamo besednjakov niti strokovnih knjig, da bi se mogli ljudje pravilno orientirati.

Zato je edino pravilno, da uredbo-davec, ki izdaja predpise za razne predmete, te tudi pravilno označi, in sicer tako, da bodo jasni vsem, ki govorijo državni srbsko-hrvatski-slovenski jezik.

Uredbe naj se izdajajo pravočasno, da morejo ljudje zvedeti še o pravem času za svoje nove dolžnosti, in izdajajo naj se jasno, da ne bo ugibanja o njih vsebini. Ta zahteva je sicer sama po sebi umevna, žal pa se mora pri nas vendarle posebej naglasiti.

dustrijskih izdelkov, morajo same pospeševati industrializacijo teh agrarnih držav. Zato je namera, da se samo vpliva na zdravo smer te industrializacije.

Načrt je v naslednjem:

1. Pospeši naj se agrarna proizvodnja (z umetnimi gnojili, melioracijami neplodne zemlje, zboljšanjem plemena domačih živali in tako dalje).

2. Uvede naj se kultura novih agrarnih proizvodov (n. pr. soja, bombaža, agav itd.).

3. Razdeli naj se gojitve agrarnih in živalskih proizvodov med posamezne agrarne države z ozirom na klimatične in druge razmere.

4. Razdeli naj se industrijska delavnost med posameznimi državami z ozirom na njih surovinske baze itd.

5. Posamezne države naj se dogovore o vrsti industrijskih proizvodov, da se n. pr. ena država omeji samo na izdelavo umetne svile ali samo določenih tkanin iz umetne svile itd.

S tem se torej hoče doseči kontrola vse agrarne in industrijske proizvodnje v okviru velikega načrta za ves evropski kontinent.

Končno pa se misli tudi na to, da bi evropski kontinentalni blok izvedel čim popolnejšo avtarkijo, na drugi strani pa, da bi stopil z drugimi gospodarskimi sistemi v stik kot enotna gospodarska celota, tako n. pr. z Združenimi državami Sev. Amerike, s Sovjetsko Rusijo itd.

To so konture načrta, ki naj se po mnenju nemških gospodarskih strokovnjakov izvede. In kakor vse kaže, se na tem načrtu tudi že dela in zato je umestno, da se s tem načrtom seznanijo naši gospodarski ljudje, pa čeprav se vse ne bi tako izvedlo, kakor je zamišljeno.

Novi obraz gospodarstva

Mnenje nemških strokovnjakov

Pod tem naslovom je objavil »Jugoslavenski tekstilni vjesnik« na podlagi mnenj nemških gospodarskih strokovnjakov naslednji članek:

Sedanja druga svetovna vojna zasluži tudi na gospodarskem polju ime »vojna presenečenje«. Kar se dogaja v vseh kulturnih deželah, zlasti pa v našem starem kontinentu, pomeni v svojem jedru popolno preobrazbo gospodarskega življenja.

Predvsem je treba tu omeniti vprašanje multilateralnih (večstranskih) kliringov v zunanji trgovini, o čemer se sedaj tako mnogo piše. V resnici ni to nič novega, ker je bila ta misel uporabljena že večkrat — tako n. pr. lansko leto med Jugoslavijo, Madžarsko in Italijo. Razlika pa je v tem, da se sedaj stremi za splošnim izvajanjem tega sistema za vse države evropskega kontinenta s pomočjo osrednje obračunske blagajne v Berlinu. Razširja se torej nekaj, kar je že obstajalo. — Opozorjamo samo na »Giro und Kassevereine« na Dunaju ter na podobne ustanove skoraj v vseh svetovnih središčih, ki so vse izkoriščale kliringe med posameznimi denarnimi zavodi ene in iste države. Tudi v mednarodnem plačilnem prometu so analogije v funkciji nekaterih emisij, bank, ki so v normalnih časih medsebojno izvrševale »zlati kliringe«. Sedaj naj nemška državna marka nadomesti zlato in Berlin naj postane denarno središče za ves evropski kontinent.

Misel splošnega uporabljanja lakšnega kontinentalnega kliringa preko Berlina je po nemškem mnenju zdrava. Kajti cela vrsta držav je to načelo že sprejela in nobenega dvoma ni, da se bo krog teh držav hitro razširil. Že dosedaj velja ta način obračunavanja popolnoma ali deloma n. pr. med Jugoslavijo in Nizozemsko, Finsko in Norveško, Nizozemsko in Švedsko, Bolgarsko in Norveško oz. Nizozemsko, dočim je trgovina Italije z Belgijo, Nizozemsko, Norveško in Luksemburgom vzdana v okvir italijansko-nemškega kliringa. Novi nemško-švicarski plačilni dogovor predvideva isto obračunavanje za vse nove posle itd. Kar pada v oči je to, da so na eni strani vedno države, ki so zasledene od Nemčije. Dosedaj ni nobenega kliringa preko Berlina med nezasedenimi državami. Po izjavah odločujočih nemških osebnosti pa bo v kratkem prišlo do obnove kliringa evropskega kontinenta.

Nemčija je že prej dovolila za pospešenje izplačil izvoznikom kredite tujih držav, ki so imele v zunanji trgovini znaten deficit z

Nemčijo. Na ta način se je omogočilo nadaljnje intenziviranje medsebojne trgovine, ker ni bilo treba čakati izvoznikom na njih denar. Meddržavno kreditiranje pa bo v bodoče stalen pojav v sistemu kliringov.

Prizadevanje, da postane Evropa gospodarska enota

Kar smo dosedaj navedli še ne opravičuje do naslova članka o novem obrazu gospodarstva, ker nismo še nič novega navedli. Ne smemo pa prezreti tendence teh in cele vrste drugih pojavov. Kar se hoče doseči, so stare Napoleoneve sanje o gospodarski edini Evropi. Prej omenjeni občni kliring ter drugi ukrepi naj bi bili samo pogoji za popolno preobrazbo evropskega gospodarstva. V tem velikem načrtu je težišče vseh prizadevanj.

Načrt je v tem, da se postopoma ustvarjajo večje gospodarske enote. Nemčija, protektorat Češko-Moravske, Alzacija in Lotaringija, Generalni guvernerman Poljske so že postali eno carinsko območje, dejansko z isto valuto, ker sta češka krona in poljski zloti v trdni relaciji do nemške valute. To se bo prej ali slej zgodilo tudi z drugimi zasedenimi državami, morda tudi s Francijo. Ali se ta proces razvija pod hegemonijo Nemčije ali Italije ali katere druge velesile, ne izpremeni nič na stvari, da je namreč splošna gospodarska situacija že dozorela za unifikacijo gospodarskega življenja.

Prva posledica vsega tega bo niveliranje cen. To se ne bo zgodilo od danes na jutri, ker so tudi v isti državi različne cene za isto blago iste kakovosti. Treba samo pogledati cene na drobno, ki jih objavlja Narodna banka za posamezne kraje naše države. Mimogrede pa bodi omenjeno, da to v tem oziru prišlo gotovo do približnega izenačenja cen vsaj za najvažnejše predmete. To je že davno uveljavljeno za monopolne predmete, sedaj pa se uvaža tudi za druge predmete, kakor za sladkor, jedilno olje itd. Nepravilno je, da so v isti državi velike razlike v cenah zbog različnih prevoznih stroškov itd. Posebno v normalnih časih imajo cene v isti carinski edini vedno tendenco, da se izravnajo.

Tudi multilateralni kliring bo vplival na niveliranje cen v vseh državah, ki bodo sodelovale v tem sistemu.

Mednarodna razdelitev dela

Kar pa je mnogim pred očmi, ni samo olajšanje plačilnega prometa in intenziviranja zunanje trgovine v kontinentalni Evropi.

Gre za načrt mednarodne delitve dela v tem velikem gospodarskem prostoru. V Nemčiji so v zadnjem času izšli o tem vprašanju številni članki. Vsebina teh člankov je v glavnem naslednja: Agrarne države (v prvi vrsti balkanske) morajo oskrbovati visoko industrijske države (Nemčijo, Belgijo in deloma tudi Italijo) z agrarnimi proizvodi, industrijske države pa morajo dobavljati agrarnim državam industrijske izdelke. Agrarne države bi v glavnem smele imeti samo industrije, ki temelje na surovinah lastne države (n. pr. tvornice za predelavo ovčje volne, konoplje in lana, bombaža, tvornice sladkorja, jedilnega olja, konzerv, špirita itd.).

Ni pa enostaven ta problem mednarodne razdelitve dela. Nemški časopisi so objavili izjave tamkajšnjih strokovnjakov, ki pravijo, da se ne misli zavreti določena industrializacija agrarnih držav, ker je kupna moč čisto agrarnih držav prestaba. Če hočejo visoko industrializirane države stalno prodajati velike količine svojih in-

luksuznemu davku, tudi pod uredbo o kontroli cen, kakor to predpisuje navedena uredba. Doslej si je moral vsakdo misliti, da spadajo pod uredbo o kontroli cen le taki predmeti, ki se ne smatrajo za luksuz in so velike važnosti za prehrano in se sploh morajo smatrati za življensko potrebščino.

Trgovski krogi se zato obračajo do merodajnih mest s prošnjo, naj se razjasni, kaj je prav. Trgovstvo bi pač rado vedelo, ali spada med luksuzne predmete tudi predmet, na katerega se nanaša uredba o kontroli cen, kar po mnenju predstavnikov gospodarstva ne more biti. Trgovstvu bi pač bilo zelo ustrezno, ako bi dobilo pojasnilo, ali je kakao nehal biti luksuzni predmet, čim je prišel pod uredbo o kontroli cen.

Ali je kakao luksuz?

Nejasne določbe o kontroli cen

V »Službenem listu« dravske banovine z dne 7. februarja t. l. je priložen uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbe o odmeri in pobiranju davka na luksuzne predmete od 14. avgusta 1932. z vsemi kasnejšimi spremembami in dopolnitvami tudi spisek luksuznih predmetov, v katerem sta pod zaporedno številko 12 navedena tudi kakao v prahu in čokolada.

V »Službenem listu« z dne 18. julija t. l. pa vidimo v čl. 4. točke 4. uredbe o kontroli zaloge blaga, da spada kakao v zrnju in prahu pod uredbo o kontroli zaloge blaga, hkrati pa tudi pod uredbo o kontroli cen, kakor je čitati v predzadnjem odstavku uredbe o kontroli zaloge blaga.

Imamo torej primer, da spada luksuzni predmet, ki je podvržen

Stanovska čast zahteva

da vsak trgovec čestita svojim odjemalcem

SREČNO NOVO LETO

v novoletni štev. »Trgovskega lista«

Inserate za novoletno številko sprejemamo do 30. decembra opoldne!

Naš dolg Nemčiji znova narasel

Naše terjatve vedno bolj padajo, naši dolgovi drugim državam pa naraščajo, da izkazujejo med aktivnimi kliringi le še štiri države. V zadnjem tednu so se zgodile v stanju kliringov znatne spremembe, kakor dokazujejo naslednje številke (vse v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	22.12.	15.12.
Bolgarska din	1,39	1,75
Francija fr. fr.	6,28	6,36
Franc. kolonije fr. fr.	2,68	2,68
Nizozemska fl.	2,44	2,46
Pasivni kliringi:		
Madžarska din	72,83	73,92
Poljska din	18,70	18,70
Romunija din	4,10	4,11
Slovaška Ks	29,47	28,44
Češko-Moravska Kč	54,04	51,80
Turčija din	20,40	20,15
Nemčija RM	53,83	50,37
Italija din	25,76	18,91
Belgija din	3,61	—
Norveška din	0,31	—
Danska zbirni račun	0,13	—
Danska likvidac. din	2,24	—

Kakšen promet je odločilen za vodstvo poslovnih knjig po čl. 53.a zakona o neposrednih davkih

Na intervencijo Zbornice za TOI v Ljubljani je izdal davčni oddelek finančnega ministrstva razpis z dne 28. nov. 1940., št. 47.355 'er je nato ta razpis sporočila finančna direkcija v Ljubljani vsem davčnim upravam. Razpis davčnega oddelka fin. ministrstva se glasi:

»Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je pod št. 14578/40 predložila predstavko davčnemu oddelku, v kateri naveda, da nekatere davčne uprave na območju te direkcije napačno tolmačijo čl. 53.a zakona o neposrednih davkih v tem smislu, da smatrajo, da so tudi oni davčni zavezanci dolžni voditi poslovne knjige, ki delajo za tuj račun in napravijo najmanj 2.000.000 din prometa.

Radi tega naj izda direkcija navodila podrejenim davčnim upravam, da spada v osnovnico prometa iz čl. 53.a zakona samo promet, napravljen na lasten račun, dočim od poslov, napravljenih na tuj račun, pride v osnovnico samo prejeta provizija. V primerih, v katerih davčni zavezanci kupujejo in prodajajo i za sebe i za druge osebe, spada v osnovnico iz čl. 53.a zakona poleg prometa, napravljenega z lastnimi posli, tudi prejeta bruto-provizija od dela za druge osebe. Ravnajte se točno po tem razpisu.

Nova uprava Delavske zbornice v Ljubljani

Poročali smo že, da so bili v upravi Delavske zbornice tudi nekateri gospodje, ki zaradi spremembe svojega službenega položaja ne bi smeli več biti v upravi. Na zadnji plenarni seji Delavske zbornice se je to popravilo ter je ves upravni odbor položil svoje mandate. Nato so bili izvoljeni novi člani upravnega odbora ter se je upravni odbor konstituiral takole: predsednik Jožef Jonke, urarski pomočnik v Ljubljani, Matjež Markič, delavec pri KID, Jesenice, podpredsednik, in Arčon Julij, blagajnik.

Nameščenci Direkcije za zunanjo trgovino dobe ev. tudi 15. plačo

Direkcija za zunanjo trgovino je sicer po zakonskih predpisih državna ustanova, ima pa svojo posebno uredbo o računovodstvu. Predpisi te uredbe so omogočili Direkciji, da je izplačala svojim nameščencem že 13. plačo, sedaj pa namerava izplačati še 14. in ev. tudi 15. plačo. V zvezi s tem naj omenimo samo to, da so nameščenci direkcije mnogo bolj plačani kakor pa državni uradniki. To pa

ne omenjamo, ker bi bili proti dobrim plačam, temveč samo zato, da naglasimo, da so državni nameščenci v resnici preslabo plačani in da bi država morala ne le nameščencem Direkcije za zunanjo trgovino, temveč tudi drugim dati vsaj 13. plačo.

Separatni računi za blagovne dolge v bivšo Avstrijo in Sudeti ugasnejo 1. januarja

Narodna banka je sklenila, da se s 1. januarjem likvidirajo separatni računi z bivšo Avstrijo in sudetskimi pokrajinami za blagovne dolge v trgovini do dneva, ko so bili Avstrija in sudetski kra-

ji priključeni Nemčiji. Od 1. januarja 1941. dalje se vsi obračuni za blagovne dolge s temi kraji prevedejo na kliring z Nemčijo. Za vsa plačila, ki se bodo dobila za dobavljeno blago Avstriji do 13. marca 1938. in sudetskimi krajem do 11. oktobra 1938., se bo uporabljala naslednji tečaj: 300 avstrijskih šilingov je 200 RM, 100 Kč 10 RM, RM pa se bo obračunavala po tečaju 17.82 din.

Cene oljaric za leto 1941.

Trgovinski minister je v sporazumu s kmetijskim ministrom ter banom banovine Hrvatske določil odkupne cene za oljarice za leto 1941., in sicer za 100 kg takole (za primero navajamo še stare cene):

	1941	1940
banatska drobna repica	500	370
kapusna velika repa	520	370
seme sončnic	350	300
beli mak	640	640
sezamovo seme	750	750
bučne peške	400	400
bombažno seme	210	210
laneno seme	650	650
ricinusovo seme	715	500

Iz gornjih cen se vidi, da so bile cene povečane samo za banatsko drobno repo, za kapusovo debelo repo, za seme sončnic in ricinusovo seme. Cene so se zvišale z ozirom na vsebino olja, ki ga imajo posamezne rastline oz. semena.

Ali res ne bomo prišli preko eksperimentiranja?

Pod tem naslovom piše »Delavska pravica«:

Krušnih uredb smo imeli že nič koliko. Se ena povsem ne stopi v veljavo, že se predpiše nova. Razumljivo, da to ne more dobro niti koristno vplivati na že tako težke razmere. Vsa kritika in tudi pametni nasveti nič ne zaležejo. Je res to naša tragika. Kar koli se lotimo, ne izdelamo tako, da bi vsaj nekaj časa trajalo. Naslednji dan že zopet popravljamo, kar povzroča zmedo in zastoj, pa tudi nihče se ne spozna iz teh babilonskih uredb in naredb, ki z vsakim dnem sproti dobivajo nov obraz. Le eni se pri vsem tem poslu dobro spoznajo in jim posel nad vse sijajno uspeva, to so spekulant. Različne spremembe na hitro roko so zanje kakor nalašč, kajti čim več je pri stvari nejasnosti, tem lažji in tem večji je dobiček. Kdaj bo tega konec?

Ali res pri nas ni ljudi, ki bi znali v tem in tudi v mnogih drugih vprašanjih narediti red? Ali vsaj to! Kar se namerava narediti, naj se s prizadetimi ali vsaj s strokovnjaki — ne birokrati

— dobro preuči. Anarhija, ki se ustvarja s številnimi brezpomembnimi uredbami, ki delajo samo zmedo, more povzročiti v našem gospodarstvu težke socialne pre-

trese. Po toči zvoniti bo prepozno. Seveda krivji bodo potem razni »komunisti« in nezadovoljneži. Kadar je lok prenapet, počti! Tako bo tudi tu. Le ne samo eksperimen-

mentiranje, ki more prineesti, kakor sedanje razmere kažejo, v deželo brez kake stvarne potrebe časa težave, ki nam bodo za dolgo časa onemogočile redne razmere.

Kakor so upravičene besede »Delavske pravice«, tako pa se bojimo, da še ne bodo zadosti upoštevane. Kajti eksperimentiranja — in tudi najbolj ignorantskega — ne bo konec, dokler ne bo vsak, ki eksperimentira, vedel, da bo poklican za svoje eksperimentiranje na odgovornost. Dokler se to ne zgodi, se bo eksperimentiranje tudi nadaljevalo, zlasti pa bodo še nadalje eksperimentirali birokrati, ki itak mislijo, da so več ko ves drugi svet in da ni instance nad njimi.

Zato tudi vedno in ob vsaki priliki ponavljamo, da treba povsod uvesti kontrolo javnosti, da se bo vedno vedelo, kdo je kaj ukrenil in da se more potem krivice tudi poklicati na odgovornost. Dokler kontrole javnosti ne bo povsodi, tudi ne bo konec eksperimentiranja — in tudi najbolj ponesrečenega eksperimentiranja.

Proračun Zbornice za TOI potrjen

»Službeni list« z dne 21. decembra je objavil naslednji razglas bana, dr. Natlačena o potrditvi proračuna Zbornice za TOI.

Na podstavi § 32. uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah z dne 3. avgusta 1932. (Službeni list št. 581/69/32) sem odobril proračun Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za poslovno leto 1941.

s prelimitiranimi dohodki v znesku	4.352.000,—
ter izdatki v znesku	4.298.232,—
torej s presežkom	53.768,—

Hkrati sem na podstavi § 1. toč. 6. zakona z dne 2. julija 1930. (Službeni list št. 100/19/30) odobril, da se v kritje zborničnih potrebščin v letu 1941. odmerja in pobira:

1. 8%na (osem procentna) doklada od osnovnega davka pridobnine in družbenega davka, izvzemši spodaj navedene primere, v katerih se plačujejo v smislu zakona o pobiranju zborničnih doklad minimalni prispevki po sledeči lestvici:

Davkoplačevalci, ki plačujejo pridobnino pavšalno, so dolžni plačati zbornici letni prispevek, ki znaša:	
a) če delajo sami	din 10,—
b) če delajo z enim pomočnikom	„ 15,—
c) če delajo z dvema pomočnikoma	„ 20,—

Obrati, zavezani plačevanju doklade za zbornico (razen pavšaliranih malih obrtnikov), ki plačujejo samo toliko pridobnine, da bi znašala 8%na zbornična doklada

manj nego din 20,—, plačajo zbornici namesto doklade letni minimalni prispevek din 20,—.

2. 8%na doklada na 50% minimalnega družbenega davka po 2. odstavku člena 86. zakona o neposrednih davkih s spodaj navedenim dopolnilom v smislu odredb § 3. zakona o odmerjanju in pobiranju zborničnih doklad s prispevkom po sledeči lestvici:

Podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, plačajo v primeru, da se jim odobri minimalni davek, poleg doklad še letni prispevek, ki znaša pri družbenem kapitalu do 5 milijonov dinarjev 0,1% tega kapitala, pri kapitalu od 5 milijonov dinarjev do 25 milijonov dinarjev 0,2%, pri kapitalu od 25 milijonov dinarjev do 50 milijonov dinarjev 0,3%, pri kapitalu od 50 milijonov dinarjev do 100 milijonov dinarjev 0,4% in pri kapitalu nad 100 milijonov dinarjev 0,5%, vendar pa prispevek ne sme znašati v nobenem primeru več ko 50.000 dinarjev.

Prispevke odmerjajo in pobirajo na podlagi § 7. zakona o odmerjanju in pobiranju doklad za zbornice pristojna državna davčna oblastva. Predpisane doklade za zbornico za trgovino, obrt in industrijo so zbornični člani zavezani plačevati v istih rokih kakor davke, ki so podlaga za njih predpis.

POSODILA

različna, preskrbam hitro in brez kakšnega predplačila

Rudolf Zore

LJUBLJANA - Gledališka 12
Znamka 3 din

Politične vesti

Za božične praznike je vladalo na angleško-nemški fronti »premirje«. Ne angleška in ne nemška letala niso napadala sovražnega ozemlja. Božične praznike so mogli tako v Angliji ko v Nemčiji preživeti v miru.

Skoraj vsi vladarji in poveljujoči generali so izdali za božične praznike poslanice svojim narodom. Italijanski kralj in cesar se v svoji spomenici s hvalečnostjo spominja vojakov na fronti, ki imajo proti sebi izkušene in v vsem tehničnim sredstvom opremljene sovražnika. Vendar pa mu bodo znali pokazati, da so kos vsem oviram.

Britanski kralj Jurij se je uvodoma spominjal otrok, ki so morali zapustiti Anglijo in ki so ločeni od staršev. V svetovni vojni je izgubila Anglija cvet mladine, sedaj pa je na fronti ves narod. Angleško prebivalstvo preživlja sedaj vse strahote vojne. Vendar pa more reči, da je v vseh bombardiranih mestih videl visoki duh tovarštva, ki veže ves angleški narod in ki mu daje moč, da vzdrži vse stiske. Težka bo bodočnost, toda angleški narod vztraja neomajno na poti do zmage in z božjo pomočjo hoče odpreti pot do pravice in miru.

Predsednik Roosevelt je dejal v svojem govoru po radiu: Nadaljevati moramo borbo, da ustvarimo boljši svet. Ni inteligentno biti defetist. Kriza lahko povzroči nove krize, toda napredka ni mogoče ustaviti. Sedanji božič more postati za nas srečen, če se rešimo vseh dvomov in verujemo v ideal humanitete. Miroljubnost naj se izvaja individualno, ne pa z zavajevanjem in silo.

Maršal Pétain je opominjal Francoze v svoji poslanici, da se sedaj rodi nova Francija iz žrtev in izkušenj Francozov. Naj zato Francozi ne klonijo z duhom.

Hitler je prebil božične praznike med vojniki in delavci, ki so zaposleni pri gradnji obrambne črte ob morski obali.

Maršal Branchitsch je v svojem radijskem govoru dejal, da so Nemci lani preživeli Božič pred Maginotovo črto, letos pa pred morskosteno, ki pa bo mogla ščititi Anglijo samo tako dolgo, dokler bo to hotela Nemčija. Edini sovražnik, ki je še ostal Nemčiji, je Anglija in tega moramo zrušiti, ker le s tem si priborimo mir. Vojni cilj je stroti angleško hegemonijo in ustvariti nov red v Evropi.

Min. predsednik Churchill je imel po radiu govor, namenjen italijanskemu narodu. Najprej se je spominjal vedno dobrih odnosov, ki so vladali med angleškim in italijanskim narodom, tako za časa osvobodilnih bojev Italije ko tudi kasneje med svetovno vojno in še 15 let po svetovni vojni. Ves ta čas je vladalo odkrito prijateljstvo med obema narodoma. Sedaj pa se med seboj vojskujejo. Kako je prišlo do tega? Zakaj je prišlo do vojne? Na to odgovarja Churchill, da je vsega tega kriv le en mož, ki je sicer velik, ki pa da je pripeljal italijanski narod po 10 letih neomejene oblasti na rob propada. Churchill je nadalje trdil, da so bili proti vojni kralj in papež ter italijanski narod. Tragika je v tem, da so sedaj kljub temu v vojni. Nato je Churchill omenjal spor zaradi Etiopije. Anglija je bila proti sprejemu te države, ker še ni dosegla prave omike, da se sprejme v Zvezo narodov. Italija pa je zahtevala sprejem. Ko pa je bila sprejeta, so Angleži zahtevali, da se spoštuje pakt, ki ga je Etiopija podpisala. Tako je nastal prepri in s tem je izginilo staro prijateljstvo. Toda zaradi Etiopije še ni bilo treba, da bi nastala vojna med Italijo in Vel. Britanijo. Nato se je začela vojna med nar. socializmom in francosko-angleško demokracijo. Ni imela Italija razloga, da se v ta boj meša in da udari po Franciji, ko je bila ta zrušena. Tudi ni bilo Italiji treba vdreti v Egipt. Anglija je zelo spoštovala nevtralnost Italije. To spoštovanje pa se je razlagalo kot strahopetnost. Danes je res Francija na lehi. Toda ves angleško govoreči svet je združen in ima vsa moderna tehnična »sredstva« za boj. Zakaj je bilo treba napasti Grčijo? Zopet je dal povelje za to le en mož.

Nato je Churchill citiral pismo, ki ga je nekaj dni pred usodno odločitvijo poslal Mussoliniju. V tem pismu je med drugim dejal, da skupna dediščina latinske in krščanske kulture ne bi nikdar smela biti v vojni. Nikdar Anglija ne bi dala signala za napad. Nato je citiral Churchill odgovor Mussolinija, ki zlasti navaja, kako so se zaradi Etiopije izvajale sankcije proti Italiji ter omenja podrejeni položaj, ki ga je Italija imela celo na lastnem ozemlju. Danes pa ga veže beseda in zato bo izpolnil vse obveznosti po nemško-italijanskem paktu, in naj se zgodi kar koli. — Churchill je zaključil svoj govor z vprašanjem, v kakšnem položaju je danes Italija. Ves britanski imperij napada Italijo v Afriki, Grki so začeli z močnim protinapadom. Ali bodo poklicali Atilo čez Alpe? Zanuša Italijo do dneva, ko si bo Italijanski narod sam koval usodo.

V Italiji so v odločujočih krogih takoj reagirali na Churchillov govor, ki da pomeni ponudbo kompromisnega miru. Za takšen mir pa Italija ni. Ta ponudba kaže slabost sovražnika in Italija se bo borila do zmage.

Ameriška poročila pravijo, da se vozijo nemške čete, opremljene z vsem orožjem, v velikem številu skozi Madžarsko v Romunijo. Poročila govore o prevozu 200 do 300 tisoč nemških vojakov. V južno-vzhodni Evropi se po ameriškem mnenju pripravljajo novi dogodki.

Donavska komisija se je po enomesečnem zasedanju razšla ne da bi dosegla sporazum glede uprave nad ustjem Donave. Zato se govori o možnosti, da bodo nemške čete zasedle vse ustje Donave.

Po ameriških vesteh je sovjetska vlada zelo nezadovoljna zaradi ostrega protikomunističnega delovanja Železne garde. Tudi v zvezi s tem se omenja nov prihod nemških čet v Romunijo.

160 madžarskih vlakov je bilo ukinjenih. Ali je to v zvezi s prevozom nemških čet, ni ugotovljeno.

V Italiji je bilo ukinjenih 92 osebnih vlakov zaradi zmanjšane potniškega prometa ter varčevanja s premogom.

Grki so zavzeli mesto Himaro ter prodirajo ob morski obali. Na severni in centralni fronti so močni boji, ki pa jih slabo vreme precej ovira.

V Afriki se nadaljujejo boji okoli Bardije, kjer sta obkoljeni dve italijanski diviziji, ki pa dajeta močan odpor. Angleži zbirajo tu nove čete.

Italijani poročajo, da sta podmornici »Serpente« in »Mocenigo« potopile več ladij, med njimi tudi lahko križarko. Angleži pa poročajo, da so napadli italijanski konvoj in potopili 2 ladij.

Nove maksimalne cene za moko

Ker so bile na novo določene cene moko v donavski banovini, ki so odločilne za cene v Sloveniji, je izdal ban dravske banovine naslednjo odredbo:

1. Mlini v dravski banovini smejo mleti pšenico tako, da dobe iz 100 kg pšenice s hektolitrsko težo 76 kg: a) 85 kg enotne presejane moko in 14 kg otrobov; ali b) 99 kilogramov navadne nepresejane moko.

Za potrebe bolnikov in bolnišnic v dravski banovini sme izmleti »Prevod« za svoj račun mesečno največ 10 vagonov bele moko. Mline, ki jim bo poverjeno mletje bele moko in način nadzorstva pri tem mletju bo določil predsednik »Prevoda«. Pooblastila po čl. 4. uredbi o mletju in kruhu glede izdelovanja kruha iz bele moko za potrebe bolnikov in bolnišnic izdajajo upravna oblastva prve stopnje.

2. Mlini, ki meljejo pšenico za račun lastnika pšenice na merico (ujem), morajo vračati proizvajalcu: a) pri mletju enotne presejane moko 77 kg moko in 14 kilogramov otrobov; b) pri mletju navadne nepresejane moko 90 kg nepresejane moko. — Mlini, ki meljejo pšenico na račun trgovcev ali drugih lastnikov pšenice in ne jemljejo merice, smejo računati za mlevnino z včetim razkladanjem in nakladanjem največ 3000 din za mletje 10 ton enotne, presejane moko ter 2500 din za mletje 10 ton navadne nepresejane moko.

3. Pri prodaji na debelo sme znašati cena za 100 kg:

a) 85 odstotne enotne presejane moko največ 485 din;
b) navadne nepresejane moko največ 400 din;

c) otrobov največ 250 din;
č) cena bele moko, ki jo daje izmleti »Prevod«, ne sme biti višja od 850 din za 100 kg.

Te cene računajo prodajalci s sedežem v dravski banovini fran-

ko postaja prodajalec. Prevod in prodajalec s sedežem izven dravske banovine računajo za vagon-ske pošiljke gornje cene franko postaja kupca. K tem cenam se prišteje občinska trošarina, ne sme se pa pribijati skupni davek in poravnina za vreče. (Doselej je veljala franko postaja veletrgovca v dravski banovini z včetim poravnino za vreče in skupnim davkom za krušno moko cena 455 din, za otrobove 225 din in za belo moko 840 din.)

4. Pri odjemu večjih količin moko se dovoljujejo na cene, navedene v točki 3. popusti, ki jih določata sporazumno prodajalec in kupec. Odjemalcem, ki trgujejo z mlevskimi izdelki pretežno na debelo, se morajo dovoljevati na pod 3 navedene najvišje cene tolikšni popusti, da znaša zanje nakupna cena brez vreč in skupnega davka za 100 kg 85% enotne presejane moko največ 435 din, navadne nepresejane moko 400 din in otrobov največ 200 din. K tem cenam sme pribiti prodajalec skupni davek, ako ga je plačal, in obrabnino za vreče v najvišjem iznosu 5 din za 100 kg, ako je posodil vreče.

5. V trgovini na drobno ne sme cena enotne pšenične moko presegati 5'50 din za kg in cena otrobov 2'75 din za kg (doselej je znašala cena krušne moko na drobno 5 din in cena otrobov 2'50 din).

6. Prekrški točke 2., 3. in 4. te odredbe se kaznujejo po čl. 8. uredbi o kontroli cen.

7. Prekrški čl. 1. te uredbi se kaznujejo po čl. 11. odstavku 1. uredbi o preskrbi prebivalstva in vojske s kruhom.

8. Z dnem objave te odredbe izgubi veljavo odredba 472 z dne 11. septembra 1940. (Sl. l. št. 75 z dne 18. septembra 1940.) razen čl. 5. te odredbe (o obveznosti plačevanja prispevka 10 par za bano-vinski sklad za aprovizacijo).

2. Jamski podplati: po cenah za 10% višjih od cen, navedenih pod 1.

Jermenski jamski kruponi: po din 142'— za kg.

Proizvajalci jamskih podplatov, ki se zateajo po specialni analizi vojaškim predpisom, lahko zaprosijo za višje cene, ako morejo dokazati, da je pribitek 10% nezadosten.

3. Notranjke komerčne (tabani-ce) v polovicah:

teže 1—2 kg din 102'— za kg
2—3 kg din 99'— za kg
3—5 kg din 99'50 za kg

Kruponi: din 121'— za kg, vratovi: din 96'50 za kg, okrajine: din 97'50 za kg.

4. Črna kravina, povprečje vseh vrst: din 134'— za kg.

5. Rjava kravina: cena pod 4., povečane za največ 8%.

6. Teletina, mastna, črna: prve vrste din 170'— za kg; druge vrste din 160'— za kg; tretje vrste din 150'— za kg.

7. Teletina rjava: prve vrste din 230'— za kg; druge vrste din 218'— za kg; tretje vrste din 206'— za kg.

8. Goveji boks črn (krom stroje-no gornje goveje usnje):

prve vrste za kvadrat „ 28'—
druge vrste za kvadrat „ 26'—
tretje vrste za kvadrat „ 24'—
iz okrajn za kvadrat „ 17'—
iz vratu za kvadrat „ 22'—

Barvan goveji boks sme biti za din 1'50 dražji od zgornjih cen.

9. Telečji boks (krom strojeno gornje usnje, telečje):

prve vrste za kvadrat din 25'25
druge vrste za kvadrat „ 23'—
tretje vrste za kvadrat „ 20'75

Barvan telečji boks sme biti za din 1'— dražji od zgornjih cen.

10. Waterprof — Dulboks iz kravin:

prve vrste za kvadrat din 35'—
druge vrste za kvadrat „ 32'—
tretje vrste za kvadrat „ 30'—

11. Likanec, v polovicah 110'— din za kg.

Cene za sortimente po običaj-nem razmerju.

12. Podplati za opanke: 100'— din za kg.

Te cene so cene franko tovarna brez skupnega davka.

V trgovini na veliko se dodaje-jo tej ceni 11'2% skupni davek in prevoznih stroški. K tej ceni se sme pribiti zaslužek veletrgovca v višini največ 10%.

V trgovini na malo se sme pri-biti k nabavnim stroškom franko skladišče trgovca na malo največ 18%, če se usnje ne reže, in naj-več 22%, če se usnje reže.

Usnje, ki v tej odločbi ni nave-deno, se šteje za luksuzno usnje, ki ne spada pod kontrolo cen.

Prekrški te odločbe se kaznuje-jo po čl. 8. uredbi o kontroli cen.

Razširitev kontrole zalog blaga po uredbi o kontroli zaloge blaga

Pri zadete tvrdke se obveščajo, da je z odlokom ministra za trgo-vino in industrijo in ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje kontrola zalog po uredbi o kon-troli zaloge blaga z dne 15. junija t. l. bila razširjena tudi na spo-daj navedene predmete.

Vsi uvozniki, proizvajalci (pre-delovalci), trgovci na debelo in hranitelji tega blaga, kakršni so javna skladišča, spediterji, komi-sionarji ipd., morajo najdlj do vsakega 5. dne v mesecu prijaviti neposredno uradu za kontrolo cen v Beogradu stanje zalog na koncu prejšnjega meseca kakor tudi v tem mesecu proizvedene, predelane, kupljene in prodane količine tega blaga. Količine proizvedene-ga (predelanega), kupljenega in prodanega blaga med mesecem je treba navesti v spodaj navedenih predpisanih enotah vzporedno s količinami zalog na koncu mese-ca, in to skupno (v seštevku) po razredih blaga.

Predmeti, na katere je razširje-na kontrola zalog, in merilne eno-

te, v katerih je treba navajati te količine, so tile:

1. Plugi — kosi; 2. okopalniki in osipalniki, skupaj — kosi; 3. kompletne pluzne glave — ko-si; 4. brane vseh vrst — kosi; 5. ročni robkači za koruzo: a) rob-kači z zamašnjakom, b) rob-kači brez zamašnjaka, navad-ni — kosi; 6. špripilnice za ni — kosi; 7. razpršilniki za trte — kosi; 8. reporeznice in sla-moreznice na ročni pogon — kosi; 9. železne vile s 3 do 4 roglji za kmetijsko rabo; 10. vile z več ko 4 roglji — kosi; 11. grablje za se-no in slamo, hlevske — kosi; 12. sirišče tekoče — litri; 13. siriš-če v prahu — kilogrami; 14. žvep-len cvet — kilogrami; 15. šivalni stroji za hišno rabo — kosi; 16. cement — kilogrami; 17. selekcijsko seme lucerne — kilogrami; 18. selekcijsko seme detelje — ki-logrami; 19. selekcijsko seme mo-harja — kilogrami; 20. selekcijsko seme krmske pese vseh vrst — kilogrami; 21. elekcijsko seme grašice vseh vrst — kilogrami; 22.

cilindri za navadne svetilke, ne-montirani — kosi; 23. cilindri za hlevske svetilke, nemontirani — kosi; 24. oglavja (uzde, povodci) — kosi; 25. vprežnice (vože, štran-ge) — kosi; 26. motvoz (špaga) debelina 2/1 — kg; 27. motvoz debeline 2/2 — kg; 28. motvoz debeline 2/4 1/2 — kg; 29. ostali motvozi — kg; 30. vrvi vseh de-belin — kilogrami; 31. vreče iz konoplje — kosi; 32. superfosfat — kilogrami; 33. kas — kilogra-mi; 34. nitrofos — kilogrami; 35. nitrofoskal — kilogrami; 36. kali-jeva sol — kilogrami; 37. žilski soliter — kilogrami; 38. kalijev sulfat — kilogrami.

Zgoraj omenjene vrvarske pred-mete morajo prijavljati tudi vsi obrtni obrati, ki jih izdelujejo.

Tvrdke, ki so zavezane za pri-javljane zalog gorenjega blaga, morajo predložiti prvo prijavo o stanju zalog, proizvojenih in pro-meta za mesec december t. l., in to najkasneje do 5. januarja 1941.

V časih skrčenih zaslužkov vpeljte v svoji trgovini redilni prašek za prašče

Prodajna cena din 8'—, na-bavna cena din 6'50 pri odjemu najmanj 15 zavrtkov.
Pri odjemu 25 zav. din 6'25, pri odjemu 46 zav. din 6'—, vse fco po pošt. — Pri večjem odjemu zahtevajte posebno ponudbo.
Delamo stalno reklamo v časopisih, tako da a n je pro-daja zelo olajšana /alga za Kranjsko DROGERIJA KANC. Ljubljana, Židovska ulica 1 — Zalogi za Štajersko DROGE-RIJA KANC, Maribor, Gospo-ska ulica 33.

Ponudbe tujih tvrdk

Tvrdka Hjalmar Andren, Kung-stan 65 v Stockholmu se zanima za našo konopljo, boksit in kože divjačine. Interesenti naj se obr-nejo direktno na tvrdko.

Neka nemška tvrdka želi uva-žati iz Jugoslavije skodlje (Dach-schindeln). Za naslov tvrdke naj se interesenti obrnejo na Osred-nji lesni odsek pri Zvezi trg. zdru-ženj.

Podjetje Hrovat & Ko. zgradi še eno tovarno v Pančevu

»Jugoslavanski Kurir« poroča, da zgradi znano ljubljansko indu-strijsko podjetje Hrovat in Komp. novo tovarno za olje v Pančevu. Potrebno dovoljenje se je pod-jetju že izdalo. Nova tvornica se bo začela graditi že v januarju.

Maksimalne cene za usnje

»Službeni list« z dne 24. decem-bra je objavil naslednjo odločbo bana dr. Natlačena.

Kraljevska banska uprava na prijavo Zveze industrijev za drav-sko banovino na podstavi čl. 5. v zvezi s čl. 2. uredbi o kontroli cen z dne 5. februarja 1940. (Sl. l. št. 68/15 iz l. 1940.) in v zvezi s točko V. uredbi o maksimiranju cen surovim kožam domačega iz-

vora (Sl. l. št. 709/100 iz l. 1940.) odobruje, da se sme prodajati usnje v usnjarnah ali v tovarnah usnja v dravski banovini po na-slednjih cenah:

teže	krupon	vrat	okrajina
	din za kg	din za kg	din za kg
3—5 kg	92'50	63'—	50'50
5—7 kg	97'—	58'50	49'—
7—9 kg	102'—	55'50	46'50

Amerika na prehodu

Ch. A. in M. B. Beard

(Nadaljevanje.)

Na koncu vseh različnih odkritij o bančnih manipulacijah je prišlo še odkritje, da velebančniki v zad-njih letih niso plačali zveznega dohodninskega davka. Tu, kakor pri drugih spletkah, je bilo nji-hovo ravnanje popolnoma zako-nito. Po zakonu so morali namreč plačevati davek od dobičkov, smeli pa odpisati davek za izgube. Če so te v enem letu presegle dobi-ček, davka ni bilo treba plačati. Zakon je pri tem zahteval, da mo-ra biti to dejanska zguba, ne le na papirju. Lastnik obveznice na tisoč dolarjev, ki je padla na šest-deset dolarjev, bi bil moral n. pr. to obveznico res prodati, da bi si smel pisati zgubo. Nastala pa je praksa, da so lastniki vrednostnih papirjev prodajali te svojim prijat-eljem in znancem pod ceno, si odpisali zgubo, v kratkem času pa jih po isti ceni kupili nazaj. Tako bi bil n. pr. mogel lastnik hiše ali farne prodati svojo lastnino lastni-ženi v zgubo in si zgubo odpisati od davka. Toda mali naložniki niso bili tako izvedeni v razlagi

zakona, in ko so v listih brali, da mnogi gospodarji sveta v l. 1930., 1931. in 1932. sploh niso plačali dohodnine, so težko razumeli zak-onitost tega postopanja.

Razumljivo je, da se je ob vseh teh odkritjih in v splošni bedi na-kopičilo veliko nezadovoljstvo v ljudskih množicah, ki je našlo tudi svoje glasnike. Trije izmed njih so postali posebno znani: Huey P. Long, oče Charles E. Coughlin in dr. Francis E. Townsend.

Huey P. Long je bil kot sin si-romašnega farmarja rojen l. 1890. (Pred nekaj leti ubit od političnih nasprotnikov.) S silo volje in moč-nim prirojenim talentom se je kljub težki mladosti in majhni izobrazbi preril do advokature. Zgodaj je v tej karieri prišel v nasprotje s Standard Oil Compa-nyo ter postal zagrižen sovražnik velekapitala in od njega odvisnih politikov v Louisiani. Našel si je mesto v državni komisiji za nad-zorovanje obče-koristnih naprav. 1928. leta je bil z veliko večino izvoljen za guvernerja države. Podredil si je kmalu vso zakono-dajno oblast. Kljub temu, da je na svoji politični poti posnemal koruptne metode nasprotnikov, je treba priznati, da se je vedno spo-

minjal svojih volivcev. Pod nje-govo vlado se je zboljšalo šolstvo, učenci so prejeli knjige zastoj, kmetom in vaščanom je zgradil mrežo boljših cest in mostov, lousi-anska državna univerza je nap-redovala. Vse to je seveda veljalo mnogo denarja. Guverner ga je priskrbel z močnim obdačenjem družb in obče-koristnih naprav, oprostil pa malega kmeta. Celo njegovi sovražniki so morali pri-znati, da je učinkovito pomagal revnim belcem in zamorcem v svo-ji državi.

Leta 1930. je kandidiral guver-ner Long za senatorja in zmagal. Na chikaškem konventu si je ta senator posebno zapomnil en stav-ek iz Rooseveltovega kandidat-skega sprejemnega govora: Vsem narodu pričakujejo močje in žene, pozabljeni v politični filozofiji vlade iz zadnjih let, zdaj od nas vod-stva in bolj pravične razdelitve narodnega bogastva. — In to je postalo zdaj Longovo geslo: Raz-delite si naše bogastvo! S svojo običajno neutrudljivostjo in nad-človeško silo se je vrgel v kampa-njo za izvolitev Roosevelta. Napadal je bogataše kot roparje ljud-stva in zahteval zakonodajo, ki bi jim vzela moč in izsilila novo raz-

delitev bogastva. Kako naj bi se to izvedlo, tega ni jasno povedal, a število njegovih pripadnikov je bilo kljub temu velikansko.

Kmalu po nastopu predsednika Roosevelta je začel Long svojo borbo s senatom. Redkokdaj je kak senator tako divje napadal banke, bančnike, senzale in gospo-darje sveta, vse skupaj in posa-mič. Obvladujoč svoj domači poli-tični stroj in podprt z denarjem, ki ga daje oblast, je lahko zavračal vse mirovne ponudbe napadanega kapitala.

Drugi veliki nezadovoljnej je bil oče Ch. Coughlin v Detroitu, župnik svetišča Male sv. Terezije. Zgradil si je svojo oblast večinoma preko radia. Začel je z majhnimi pridigami o verskih in moralnih vprašanjih pri domačem radiu. L. 1930. pa je osnoval lastno radijsko zvezo (ligo) in odkupoval čas na drugih radijskih oddajnih postaja-h. Imel je vrsto predavanj o po-litičnih in gospodarskih vpraša-njih, pri čemer je srdito napadal može na visokih mestih. Hitro si je pridobil množice poslušalcev. Pripovedovali so, da mu je eden njegovih napadov na predsednika Hooverja prinesel 1,200.000 pisem

od poslušalcev. Ker je imel tako mnogo poslušalcev, so morali tudi časniki priobčevati njegove govore.

Oče Coughlin je posebno napa-dal bankirje, senzale in »njihove politike«. Njegov načrt za osvoboditev naroda izpod njihovega »spolitizma je obsegal »zadostne« plače, nacionalizacijo bančništva, denarstva in naravnih zakladov, privatno lastništvo za vso ostalo posest, nadzorstvo nad zasebnim lastništvom v občo korist, držav-no bančništvo, nadzorstvo kongre-sa nad izdajanjem novega denarja, stalnost valute, kritje kmetovih stroškov in še primeren dobiček, delavske strokovne organizacije pod vladno zaščito, razveljavljanje neproduktivnih obveznic, odpravo davka prostih obveznic, socialno obdačevanje in podobno. Jasno je bilo, da so izvirala ta gesla iz ameriškega populističnega giba-nja, ki se je opiralo predvsem na male hišne posestnike. Zadolžene kmete in delavce. Oče Coughlin je imel silno mnogo prisašev in svoj vpliv je uporabil v prid Roose-velta. Bil je med svetovalci, po-vabljenimi v Washington.

(Dalje prih.)

Današnja tedenska številka ima le štiri strani, ker izide prihodnja kot **novoletna številka v zelo povečani nakladi in vsebini.**

Obrazci prijav za prijavljanje proizvodnje, prometa in zalog kontroliranega blaga

Urad za kontrolo cen v Beogradu je natisnil prijavne obrazce za prijavljanje proizvodnje, prometa in zalog kontroliranega blaga po uredbi o kontroli zaloga blaga z dne 15. junija 1940. in naredbi o prijavljanju proizvodnje, prometa in zalog blaga z dne 17. decembra 1940.

Cena vsakemu prijavnemu obrazcu je din 4—. Prizadete tvrdke morejo naročiti najmanj 10 prijavnih obrazcev z vplačilom ustreznih vsot na čekovni račun statističnega oddelka urada za kontrolo cen v Beogradu pri Poštni hranilnici v Beogradu št. 60.995.

Prizadetim tvrdkam priporočamo, da uporabljajo ob prijavljanju po dva prijavna obrazca; enega naj obdržijo za svojo razvidnost in za morebitno oblastveno kontrolo, drugega pa pošljejo uradu.

Blago, ki je pod kontrolo, je razporejeno po štirih obrazcih:

Obrazec 1: Živila, pšenični otrobi, loj, kokosovo olje, milo, parafin, sveče, predmeti za kmetijsko proizvodnjo, umetna gnojila, šivalni stroji.

Obrazec 2: Tekstilni proizvodi, vrvarski izdelki, vreče.

Obrazec 3: Kože, gumi, gumijev izdelki.

Obrazec 4: Kurivo in stavbeni material, metalurški proizvodi.

Zato morajo prizadete tvrdke pri naročilu teh obrazcev izrečno navesti, za katere kontrolirane predmete so jim potrebni po klasifikaciji navedbe o prijavljanju proizvodnje, prometa in zalog blaga.

Ti obrazci se morejo uporabljati od 1. 1. 1941. dalje že za december 1940.

Zastoj pri prevozu kuriva

Ljubljanski tovorni kolodvor ima svoje stare napake in težave, ki se pa po čudnem naključju najbolj udeležujejo takrat, kadar so najbolj neprijetne in tudi škodljive. Ta mesec je bilo kakor začarano in — da bo v slogu čudnega pravila in sezone — bil je na višku zastoj pri prevozu kuriva.

Prvih deset dni kar najbolj ugodnega, suhega vremena je bil velik zastoj pri prevažanju drv. Pri tem so bile hibe kolodvora brez krivde, kriva pa je bila nerodna birokracija. S 1. decembrom so bila uvedena za transportne drve prevozna dovoljenja, ki pa jih producenti in trgovci niso mogli dobiti ves čas ugodnega vremena in so srečno prispela šele potem, ko je padlo obilo snega.

Ko so se obremenjevali promet tudi prej po nepotrebnem zastojali transporti drv, je nastal kakor nalašč ob naraščanju mraza zastoj pri prevozu premoga, pri čemer so se v polni meri udeleževale že znane hibe tovornega kolodvora ter dosegle baš za praznike svoj višek. Iz Trbovelj 16. t. m. odpremljeni vagoni premoga so prispeli v Ljubljano šele 21. t. m., 18. t. m. iz Trbovelj od-

premljeni vagoni pa so srečno 20. t. m. pristali v Zalogu, a tam zaostajali.

O težavah pri železniških transportih sploh, o ovirah na ljubljanskem tovornem kolodvoru pa še posebej, smo že ponovno pisali in ko uvidevamo, da ni vedno mogoče v polni meri zadostiti pravilu: za večji promet več materiala in osebja — moramo opozoriti na gnetno in moralno kvarnost zadnjih zastojev. Kdo bo povrnil trgovcu trud in stroške, ki jih ima pri razkladanju tovorov, ki mu naenkrat skupaj prispejo po 4, 5, 6 dnevnem polovanju v soboto ali pred dvema praznikoma? Ali nihče ne misli na to, da so zdaj naročili premog ljudje, ki so v tiski, ker so svoje zaloge izčrpali, ker niso imeli denarja, da bi se s kurivom založili za vso zimo?

Promet s kurivom, zlasti s premogom, že več tednov ni šel čez normalo, ker so se premožnejši ljudje že dosti prej poslužili ugodnejših nabav, pač pa je šla preko normale zima. Z dvigom in padom naročil računajo trgovci, z zimo pa bi morala računati tudi železniška uprava in kar je res nujno, bi moralo biti nujno tudi za njo.

Letošnji božič na naših obmejnih šolah

Letos je Družba sv. Cirila in Metoda razposlala darila za božičevanje šolam v 158 krajih. Obdarovane šole so na Mežiškem ozemlju, na Kobanskem, na severnem vzhodu Pohorja, v Slovenskih gorah, predvsem v njih severnem delu vzdolž Mure, v Haložah, v vsem obmejnem pasu Prekmurja od Cankove do tromeje in nato na vzhod in jugovzhod do vzhodnja lendavskih gor in končno še na krševitem Kočevskem.

Navedenim okolišem posveča CMD stalno pozornost, njeno članstvo in sodelavci ter podporniki pa so zlasti srečni, da se tudi pri takih akcijah vedno bolj učvršča in razširja duh medsebojne povezanosti in vzajemnosti naših obmejnih in osamelih okolišev z našimi osrednjimi predeli.

Letošnja družbina božična darila so po količini dosti obilnejša v primeri z onimi iz prejšnjih let. Razposlanega je bilo poleg manjših količin rokavic, nogavic, perila in čepic še 120 žabic, 500 jopic in puloverjev, nad 2300 metrov hlačvine, nad 10.000 metrov flanele in barhenta ter 550 parov čevljev. V denarju izraženo pa je bila letos dosežena še več kot dvojna lanskoletna vsota, saj se je sedaj povzpela že nad din 380.000. Do tega res lepega zaključka je pripomogla predvsem desetonovembrska narodna zbirka, ki je vrgla din 232.039, dočim je ostale iz-

datke pokrila Družba iz svojih nadaljnjih dohodkov in sredstev.

Vsem, ki so kjer koli in kakor koli pripomogli do letošnjega lepega božičevanja naših malih graničarjev, se kar najiskrenejše zahvaljujemo za njih pomoč, v globokem prepričanju, da se bodo v novem letu njih vrste še bolj pomnožile z mnogimi novimi sodelavci za doseg nadaljnjih Družbinih namer ter zlasti v korist splošnosti in naše jugoslovanske domovine.

V Ljubljani dne 23. decembra 1940.

Vodstvo
Družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj je povabil k sebi v goste 120 srednješolcev, ki napravijo letos malo maturo. Dijaki bodo gostje kralja Petra ves teden.

Min. predsednik Cvetković je prišel v Zagreb. Novinarjem je dejal na njih vprašanje, kako je s prehrano, da se razume, da ni vse tako, kakor v mihu. Naš mednarodni položaj je trden, ker je rezultat pametne politike.

Predsednik dr. Maček je prebil božične praznike v Kupincu. V razgovoru s svojimi političnimi prijatelji je med drugim dejal: »Politika sporazuma se v sedanji črti nadaljuje, ker se je izkazala kot dobra in ker je dala dobre rezultate.

Zagrebski nadškof Stepinac je bil v Strigovi, kjer je blagoslovil prenovljeno cerkev. Izjavil je deputaciji prebivalstva, da bo Strigova kmalu znova priključena Hrvatski.

Dr. Milutin Zarnik, magistratni direktor v p., je umrl v Ljubljani. Bil je sin nacionalnega borca doktorja Valentina Zarnika. V slovenski javnosti se je zlasti udeleževal kot kritik umetniških razstav ter gledališni kritik. Znan je bil po svoji izredni dovornosti in ostru satiri. V ljubljanski družbi igral veliko vlogo. Bil pa je tudi dober uradnik in kot magistratni direktor je znal vedno lepo uravnati tudi najbolj zapletena vprašanja. Slava njegovemu spominu!

Ministrski svet je na predlog finančnega ministra sprejel uredbi, s katero se zvišujejo nekatere sodne takse.

Ban dravske banovine dr. Natlačen je izdal odredbo, s katero zaradi resnosti časov omejuje izdajanje dovoljenj za pesne prireditve. Pesne prireditve se smejo dovoljevati le od 31. januarja do 25. februarja (pustni torek) društven, ki so že dosedaj prirejale pesne prireditve. Plesi smejo trajati do največ 2. zjutraj. Pesne vaje so dovoljene do vključno dne 25. februarja. Gostilničarjem se pesna dovoljenja ne smejo dati. Trajno podaljšanje policijske ure ni več dovoljeno.

Lastniki beograjskih listov so sklenili, da zaradi večjih tiskarskih stroškov zvišajo s 1. januarjem prodajno ceno za posamezno številko od 1 na 2 din.

Soprog italijanskega prestolonaslednika se je vpisala v fašistično stranko, kar naj bo odgovor na Churchillov govor.

Nemčija je ukinila carinsko mejo med Nemčijo in Nizozemsko. To pa kaže še ne pomeni uvedbe enotne carinske zveze, temveč samo uvedbo svobodne izmenjave blaga.

Ze v 24 urah barva, plesira in kemirno s n a ži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetločila arajee, ovratnike in manšete. Pero, sušil. monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4 G. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

V Londonu zopet zavarujejo ladje, ki plovejo skozi Sredozemsko morje

Odkar je vstopila Italija v vojno, so angleške zavarovalnice ustavile zavarovanje ladij, ki so plule skozi Sredozemsko morje. Sedaj pa so začele londonske zavarovalnice zopet sprejemati zavarovanja za te ladje. Premije za ladje, ki vozijo v Grčijo oz. grška pristanišča so določene na 15% vrednosti tovara, za ladje, ki gredo v Indijo in Turčijo, pa so določene te premije na 17% vrednosti tovara. V Londonu so mnjenja, da so te premije mnogo nižje, kakor pa se je moglo pričakovati, kar dokazuje, da na londonski borzi z optimizmom presojajo razvoj položaja v vzhodnem Sredozemskem morju.

Ugodna poročila o italijanski letini

Agencija Stefani objavlja podatke o letošnji italijanski letini. Po teh podatkih je znašal v milijonih stotov letošnji pridelek v Italiji: koruze 32,0 (za 9,3 več ko lani), riža 8,4 (+ 0,78), fižola 1,9 (+ 0,49), krompirja 29,7 (+ 5,2) in paradižnika 11,8 (+ 2,3) milijona stotov.

Reorganizacija Hermann-Göringovih zavodov

Po poročilu lista »Der Vierjahresplan« se je izvedla reorganizacija koncerna »Hermann-Göring«, čigar zelo obsežno poslovanje zadeva tudi našo državo. Zavode vodi poleg njegovega ustanovitelja maršala Göringa, ki daje glavne smernice, njegov namestnik drž. tajnik Körner, gen. direktor pa je Röhner. Vsi H. G. zavodi se dele v tri bloke: 1. Rudniki in topilnice iz rajha, bivše Avstrije, Češkoslovaške in vzhodne Šlezije. 2. Industrija oboroževanja in strojev. V tej skupini je tudi podjetje Rheinmetall-Borvig in vsa podjetja te vrste iz Avstrije in Protektorata. 3. Rečna plovba, kateri pripadajo vsa podjetja na Donavi, Odri in Labi. Kako velikanški je ta koncern, se vidi iz tega, da zaposluje 100.000 delavcev.

Dobave

Nabava 2000 kom. ramenjakov. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 ramenjakov za 2 naliča št. 1 z ofertno licitacijo na dan 29. januarja 1941. Pogoji po din 30— v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg št. 2/I, soba št. 41.

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje z direktno pogodbo na dan 15. januarja 1941. dobavo: 1. 1000 m žice »Haketal« Atg. 1'38 o 1'5 mm², 2. 1000 m razžirne žice, 2x0,6 mm, in 3. 1000 metrov žice za notranjo napeljavo, 2x0,8 mm, Telj. Pogoji po din 10— v pisarni direkcije.

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje z direktno pogodbo na dan 14. januarja 1941. dobavo 3000 žarnic, razžirnih, 0,4 Amp. Pogoji po din 10—.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte. štrac, tournaie, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

A. ŠARABON & CO. LJUBLJANA

Uvoz kolonialne robe

Veletrgovina s specerijo

Veleprazarna za kave

Milni za dišave

Glavna zaloge rudniških vod

Brsojavni naslov:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%,!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!
Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

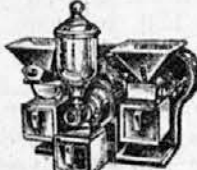
tistega z rdečimi srci,
našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Priprave za praženje kave

od 1 1/2 kg vsebine in več

električni mlinčki

za mletje kave, orchov, maka, sladkorja, začimb
l. t. d.

VICTORIAWERK OTTO SWADLO WIEN, XII/4

KNJIGA O OSNOVNIH TRGOVSKIH NAČELIH

Konzorcij »Trgovskega lista« je izdal in založil delo znamenitega ameriškega trgovskega publicista

H. N. CASSONA:

BUSINESS

Knjiga vsebuje 16 osnovnih nauk o pravilni trgovini. Vsak trgovec, zlasti pa trgovski naročnik mora prebrati to knjigo. / Knjiga se naroča pri upravi »Trgovskega lista«, Ljubljana, Trgovski dom Telefon št. 47-61 * Cena knjigi din 20— Trgovska združenja in šole dobe znaten popust Naročite znamenito knjigo takoj!